

Chwarae eich rhan i gael rhyngrwyd gwell

Gwybodaeth Gefndir

Dewisodd rhwydwaith INSAFE y thema hon gan ei bod yn parhau'n berthnasol iawn yng nghymdeithas dechnolegol alluog heddiw sy'n newid yn gyson. Mae'r thema hon yn annog pobl ifanc i feddwl sut maen nhw'n chwarae rhan mewn gwneud y rhyngrwyd yn lle cadarnhaol, ac i ystyried beth i'w wneud os byddan nhw'n cael unrhyw brofiad negyddol ar-lein. Mae'r thema ar gyfer Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel 2016 yn amlygu'r problemau a'r pryderon sydd gan bobl ifanc pan fyddan nhw ar-lein, ond mae'r thema yn canolbwyntio'n bennaf ar atebion ymarferol ac ymateb yn briodol i gynnwys negyddol fel y gall pob un ohonon ni 'chwarae ein rhan i gael rhyngrwyd gwell'.

Sleid 1

Mae'r gwasanaeth hwn ar gyfer Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel 2016. Mae Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel yn y Deyrnas Unedig yn cael ei redeg gan UK Safer Internet Centre ac mae'r thema eleni 'Chwarae eich rhan i gael rhyngrwyd gwell' yn neges sy'n rhoi grym i ni. Yn ystod y gwasanaeth hwn, byddwn yn meddwl beth allwch chi wneud eich hun i wneud y rhyngrwyd yn lle gwell a sut gallwch chi ymateb yn gadarnhaol i'r profiadau rydych chi'n eu cael ar-lein.

Sleid 2

Mae'r rhyngrwyd yn lle gwyb sy'n gallu'n helpu ni yn ein bywyd go iawn, rhoi adloniant i ni, caniatáu i ni gyfathrebu a helpu i ni ddysgu pethau newydd.

- Pa bethau rydych chi'n hoffi eu gwneud ar-lein?
Siaradwch â'r disgybl sydd wrth eich ymyl am 30 eiliad i rannu'r tri phrif beth rydych chi eu gwneud ar-lein.
- A ydych chi wedi creu unrhyw beth ar-lein sy'n helpu eraill? (e.e. rhannu eich syniadau/ awgrymiadau, ateb cwestiynau, creu blogiau neu flogiau fideo, ac ati.)

Sleid 3

Gall y rhyngrwyd roi sawl ffordd i ni gadw mewn cysylltiad â'r byd o'n cwmpas, ynghyd â chaniatáu i ni gysylltu â phobl eraill a rhannu ein meddyliau, barn, safbwyntiau a syniadau. Mae'r rhyngrwyd yn cynnig llwyfan gwyb ar gyfer cydweithio a dysgu oddi wrth pobl eraill, ynghyd ag ar gyfer rhyddid mynegiant.

Nodiadau:

- dechreuodd **#notinmyname** o ganlyniad i sylwadau gan bobl yn erbyn gweithredoedd a gyflawnwyd gan y Wladwriaeth Islamaidd fondigrybwyll yn enw Islam: www.isisnotinmyname.com/
- cynhaliwyd **Batkid Saves City** gan sefydliad Make A Wish Foundation San Francisco ar gyfer bachgen 5 oed o'r enw Miles, sy'n dioddef o lewcemia: <http://sf.wish.org/wishes/wish-stories/i-wish-to-be/wish-to-be-batkid>

Sleid 4

Fodd bynnag, nid yw pob profiad ar-lein yn gadarnhaol. Er bod llawer o sgysiau a rhyngweithiadau yn gadarnhaol ac yn dangos parch, mae anghytundebau ar-lein hefyd (fel y mae all-lein). Gall negeseuon a syniadau pobl gael eu camddeall, a all arwain at wrthdaro.

Wrth gwrs, mae yno bobl hefyd sy'n ceisio peri gofid neu aflonyddu eraill ar-lein yn fwriadol trwy negeseuon neu weithredoedd cas.

Trwy'r rhyngwrwyd, mae'n bosibl mynd at wybodaeth sydd bron a bod yn ddiderfyn, ond ni fydd yr holl wybodaeth hon yn gywir nac yn ddibynadwy. Gallai pobl geisio cyflwyno eu barn neu eu safbwynt fel ffaith, neu gynnig safbwynt unochrog iawn am bwnc.

Mae amrywiaeth eang o gynnwys ar gael ar-lein, sy'n golygu hefyd y gallwn weld pethau neu gael profiadau sy'n atgas, yn tramgwyddo neu hyd yn oed yn peri gofid i ni.

Sleid 5

Pwy sy'n gallu defnyddio'r rhyngwrwyd?

Pwyswch/cliciwch i ddangos yr animeiddiad yn y glôb a'r neges 'Pawb!'.

Esboniwch fod llawer o bobl yn defnyddio'r rhyngwrwyd bob dydd am sawl rheswm gwahanol ac, erbyn diwedd 2015, roedd disgwyl i 3.2 biliwn o bobl fod ar-lein (<http://www.bbc.co.uk/news/technology-32884867>).

Sleid 6

Gofynnwch i'r bobl ifanc 'A allwch chi ddweud beth fynnoch chi ar-lein?'

Gall fod nifer o ymatebion gwahanol ac mae'n bwysig egluro bod y rhyngwrwyd yn cynnig rhyddid mynegiant (rhyddid barn), ond gall fod canlyniadau o hyd os bydd y farn neu'r syniadau hynny sy'n cael eu mynegi yn torri'r gyfraith neu'n cael eu geirio'n fwriadol i annog casineb, bygwth pobl eraill neu achosi niwed.

Hefyd, mae sensoriaeth ar-lein yn fater i'w ystyried, ac a oes unrhyw un â'r hawl i ddistewi rhywun arall, ni waeth beth mae'n ceisio'i ddweud.

Amlygwch ddiffiniad UK Safer Internet Centre o 'gasineb ar-lein' ac nad yw iaith sy'n ennyn casineb ar-lein wedi'i chyfyngu i hil neu grefydd yn unig, ond mae'n berthnasol hefyd i rywedd, hunaniaeth drawsrywiol, rhywioldeb ac anabledd.

Sleid 7

Rhannwch yr awgrymiadau ar gyfer ymateb i gynnwys negyddol ar-lein. Atgoffwch y bobl ifanc fod camau gweithredu gwahanol ar gael iddyn nhw, yn dibynnu ar gyd-destun y sefyllfa.

Amlygwch ei bod hi'n bosibl herio barn pobl eraill ar-lein, ond bydd angen iddyn nhw beidio â chynhyrfu. Bydd ymateb yn flin neu'n faleisus fel arfer yn gwneud pethau'n waeth, gan ennyn difrïo i'r unigolyn o ganlyniad. Hefyd, gallai safbwyntiau'r person arall gael eu hatgyfnerthu o ganlyniad anfwriadol i'r herio, yn hytrach na dwyn perswâd arno newid ei safbwynt.

Os bydd pobl ifanc byth yn cael profiad o unrhyw beth negyddol ar-lein sy'n peri gofid neu bryder iddyn nhw (boed wedi'i gyfeirio atyn nhw neu beidio), yna atgoffwch nhw y dylen nhw bob amser ddweud wrth rywun. I lawer o bobl ifanc, mae'n bosibl mai at ffrind y byddan nhw'n troi i gael cymorth i ddechrau, ond mae'n bwysig iddyn nhw hefyd ddweud wrth oedolyn y gallan nhw ymddiried ynddo, sy'n gallu helpu i drafod y sefyllfa, rhoi sicrwydd iddyn nhw bod modd dod o hyd i ateb i'r problem, a'u helpu i lunio cynllun ar gyfer symud ymlaen yn gadarnhaol.

Sleid 8

Dangoswch y cynnig buddugol yng nghategori uwchradd Cystadleuaeth Ffilm 2015 Childnet, sef ffilm gan Keith o Weaver's Academy.

Mae'r ffilm yn amlygu sut mae gennym ni ddewis o ran sut rydyn ni'n dewis cyfathrebu ar-lein. Ambell waith, mae'n hawdd bod yn negyddol tuag at bobl eraill a gwneud hwyl am eu pen, ond gall meddwl cyn i ni roi sylw ar-lein helpu i ni fod yn fwy cadarnhaol yn ein rhyngweithiadau ar-lein.

Sleidiau 9 a 10

Darllenwch y senario yn uchel a thrafod y dewisiadau posibl. Rhewch ychydig funudau i'r bobl ifanc drafod beth fydden nhw'n ei wneud gyda'r disgybl sy'n eistedd wrth eu hymyl.

Gofyn i bobl ifanc godi llaw mewn ymateb i bob dewis yw'r ffordd gyflymaf o weld beth yw barn y bobl ifanc a helpu i lywio trafodaeth bellach. Bydd rhai dewisiadau yn arwain at gwestiynu pellach:

- Os byddwch chi'n rhoi gwybod am y llun, a fydd yn cael ei dynnu i lawr? (Dim ond os bydd cynnwys yn mynd yn groes i delerau ac amodau'r darparwr gwasanaeth y bydd yn cael ei dynnu i lawr. Efallai bydd llun o anifail marw yn mynd yn groes i'r telerau hyn ar rai gwasanaethau, ond nid ar eraill.)
- Os byddwch chi'n gofyn i'r disgybl dynnu'r llun i lawr/roi'r gorau i'w rannu, a ydych chi'n credu y bydd yn gwrando arnoch chi? (Mewn ambell achos, ni fydd pobl yn sylweddoli eu bod wedi peri tramgwydd i bobl eraill ac yn parchu eu dymuniadau.)
- Os byddwn ni'n anwybyddu cynnwys tramgwyddus neu atgas ar-lein, ai diflannu a wna yn y pen draw?

Sleidiau 11 a 12

Darllenwch y senario yn uchel a thrafod y dewisiadau posibl. Rhewch ychydig funudau i'r bobl ifanc drafod beth fydden nhw'n ei wneud gyda'r disgybl sy'n eistedd wrth eu hymyl.

Gallai trafodaeth bellach ganolbwyntio ar sut mae siarad â rhywun wyneb yn wyneb yn gallu helpu i ddatrys rhai gwahaniaethau oherwydd ambell waith, mae'n bosibl camddeall barn a sylwadau sy'n cael eu cyfnewid ar-lein. Nid yw coegni neu eironi bob amser yn cael eu hadnabod ar-lein, ond mae'n haws eu deall all-lein trwy lais a mynegiad unigolyn a chliwiau dieiriau.

Amlygwch eto bod dial yn aml yn gwneud pethau'n waeth. Amlygwch fod hawl gan bawb i'w farn a dim ots faint rydym ni'n anghytuno â rhywun arall, mae'n rhaid i ni dderbyn weithiau na fydd modd newid meddwl yr unigolyn. Wrth gwrs, os ystyrir bod y farn honno'n torri'r gyfraith o ran mynegi casineb neu fygythiad, yna bydd angen gweithredu pellach (e.e. rhoi gwybod i ddarparwr y gwasanaeth am y sylw, dweud wrth oedolyn y gallwch ymddiried ynddo ac efallai roi gwybod i'r heddlu).

Sleidiau 13 a 14

Darllenwch y senario yn uchel a thrafod y dewisiadau posibl. Rhewch ychydig funudau i'r bobl ifanc drafod beth fydden nhw'n ei wneud gyda'r disgybl sy'n eistedd wrth eu hymyl.

Sleidiau 13 a 14 parhad.

Gallai trafodaeth bellach ganolbwyntio ar bwysigrwydd bod yn ffrind cefnogol a chadarnhaol i eraill. Gallai'r gefnogaeth hon gael ei rhoi ar-lein trwy sylwadau cadarnhaol neu efallai byddai'n well gan bobl ifanc roi'r gefnogaeth hon i ffwrdd o'r we trwy siarad â'u ffrindiau a'u hannog i ofyn i oedolyn y gallan nhw ymddiried ynddo am help, os bydd y sefyllfa'n galw am hynny.

Sleid 15

Yn eich barn chi, pwy sy'n gyfrifol am wneud y rhyngrwyd yn lle gwell?

Atgoffwch y bobl ifanc fod yr holl bobl hyn ar y sleid hon yn gallu helpu i wneud y rhyngrwyd yn lle gwell, rywsut neu'i gilydd. Ond, mewn gwirionedd, mae'n bwysig cofio eu bod nhw fel unigolion yn gyfrifol hefyd a bod cyfrifoldeb ganddyn nhw chwarae rhan yn gwneud y rhyngrwyd yn lle gwell.

Sleid 16

Anogwch y bobl ifanc i chwarae eu rhan i gael rhyngrwyd gwell trwy gefnogi Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel trwy gyfryngau cymdeithasol, gan roi sylwadau cadarnhaol am sut bydden nhw'n gwneud y rhyngrwyd yn lle gwell, gan ddefnyddio'r hashnod **#SID2016** ar Twitter, Facebook ac Instagram.

Hefyd, efallai byddan nhw'n dymuno defnyddio hashnod **#shareaheart** ochr yn ochr â llun ohonyn nhw'n gwneud siâp calon gyda'u dwylo, neu ysgrifennu dymuniad am ryngrwyd gwell ar lun o galon.

Atgoffwch y bobl ifanc am y posibilrwydd y byddan nhw'n parhau â'r trafodaethau sydd wedi cychwyn yn y gwasanaeth hwn mewn rhai o'u dosbarthiadau, trwy wersi neu weithgareddau.

